

HAGERI KIRIK

EELK Hageri Lambertuse koguduse infoleht, juuni 2009, nr. 11

**Lehes:
Esikülje lugu koguduse õpetajalt
Paul Saar 90**

**Hageri Kiriku orel korda
Eesti Kristlasnoorte Sisejalgpalli
Turniiri Rändkarikas Hageris**

Jumal on kõikjal, isegi raskustes

Jüri Vallsalu

Tavatsetakse öelda, et kõik päevad ei ole ainult päikesepaistelised, vahel on ka pilves ja lööb välku. Selles mõtteteras on oma elukogemus, ennekõike on see mõeldud aga lohutuseks. Ometi on see kõnekäänd ainult osaliselt õige, sest pilvedest kõrgemal paistab alati päike.

Julgen arvata, et oleme sisenenud, peale Eesti taasiseseisvumist, meie ühiskonna seni kõige suuremasse majanduslikku ja sotsiaalsesse kriisi. Kes või mis selle kriisi on põhjustanud ja mis see endaga veel kaasa toob, need küsimused ei ole minule määratud vastata. Ei paku ka raskustes olevatele inimestele abi teadmine, et see kriis ei ole kaugeltki esimene ega jää ka viimaseks. Tänapäevane keeruline olukord on just meie osaks ja peame sellega kuidagi toime tulema.

Olen, rohkem kui headel aegadel, pidanud vastust andma suhteliselt sarnastele küsimustele: Kuidas küll Jumal sellist ebaõiglust lubab? Pean tunnistama - mina ei tea. Ei ole ma ka Jumala advokaat, et peaksin Tema eest musta valgeks rääkima. Meil igapäev on endal võimalik seda oma palvekambri Jumala käest küsida. Tean ainult, et Jumala arm on võrratult suurem, kui oleme olnud valmis vastu võtma. Minu selline veendumus toetub Piiblist loetule. Viitan siinjuures ainult ühe näitena Jaakobile, kes äsja lahkus isakojast Beer-Sebast. Jõuab kätte öö ja Jaakob on sunnitud ööbima väljas lageda taeva all, kivi pealuseks. Südametunnistus pigem koormab teda kui julgustab. Seal annab aga Jaakobile end tunda Issand, kes ütleb: "Vaata ma olen sinuga ja tahan sind hoida kõikjal kuhu sa lähed..." (1Ms 28).

Oleme harjunud mõttekäikudega, et kui kõik läheb elus hästi, siis Jumal on meid hoidnud ja

õnnistanud. Heameelega oleme valmis oma head käekäiku kinnitama Jumala õnnistusega. Kui aga eluteele kerkivad probleemid ja õnnetused, siis vaatame nõutult ringi ja küsime, miks Jumal seda laseb sündida? Ometi ei ole viga Jumalas, vaid pigem meie soovimatutes märgata õnne ajal ka elu paratamatut traagikat. Issand tahab meid hoida kõikjal kuhu läheme, nii õnnes kui õnnetuses, nii rõõmus kui ristas. Miks peaksime siis seadma meie Temale piiranguid ja tingimusi, et Ta saaks meid hoida ainult õnnes.

Kogudust on võrreldud küll perekonnaga, küll Kristuse ihuga, kus igal liikmel on oma koht ja ülesanne. See teadmine loob väga meeldiva ühtekuuluvustunde. Me ei ole inimestena üksi ja mahajäetud, vaid me oleme ühe kogukonna liikmed. Mitte võistlejad ja üksksteisest üle olivad, nagu meile tänapäeval püütakse selgeks teha, vaid nagu õed ja vennad, ühe perekonna liikmed. Lisaks meeldivale

äratundmisele võimaldab selline asend leida endale koguduse keskel ka reaalseid inimesi, kellega oma muredest rääkida ja osadust tunda. Neid inimesi võiks tinglikult nimetada pihisadeks või -emadeks. Olen koguduseõpetajana selline pihisa ja olen valmis seda olema kõigi oma kogukonna inimeste jaoks. See on ka minu kui vaimuliku üks otsesid ülesandeid. Tean, et aeg on muutunud ja paljusid käestlastud võimalusi on raske ka kirikus taastada. Küllap aga usaldusliku vestluse juures ongi olulisem sisu kui vorm. Pihitooli kohta võib edukalt täita ka telefon. Sellised jutujamised alati ei lahenda veel reaalseid probleeme aga jagatud rõõm on suurem ja jagatud mure on pool muret. Apostel Paulus ütleb: "Sest me oleme päästetud lootuses" (Rm 8:24). Meie lootust toidab teadmine, et Jumala arm on igal päeval uus. Jumal on kõikjal, isegi raskustes.

Paul Saar 90

Hageri koguduse kauaagne õpetaja Paul Saar tähistas 7. juunil 90. sünnipäeva.

Tänujumalateenistusele kirikus järgnes pidulik aktus, kus kõik soovijad said öelda oma tervituse ja anda üle lilled ning õnnitlused. Samas sai igäüks juubilarilt vastu

sooja kallistuse ja väikese isikliku tähelepanuavalduse. Ka pidulikust sünnipäevalauast Hageri hooldekodus olid oodatud kõik osa saama.

Alljärgnevalt väike intervjuu sünnipäevalapsega.

Räägi pisut oma lapsepõlvest. Millisest kodus oled pärit?

Mul oli kristlik kodu. Mu isa oli Tallinna linnamisjonär. Kodus peeti palveid ning loeti Jumala Sõna. Muidugi oli sel ka suur tähendus peres kasvanud lastele.

Milline on Sinu haridustee?

Käisin algul Tallinna Ühendatud Usklikkude Haridusseltsi Algkoolis. Seejärel Gustav Adolfi gümnaasiumis, kus valitses isamaaline vaimsus. Sellele järgnes Sõjakool ning reservlipniku kraad

24.02.1939. Tartu Ülikoolis õppisin usuteadust 1938-1940, mil teaduskond suleti Nõukogude Liidu okupatsiooni tõttu. Vahepeal olin aasta arstiteaduskonnas ning teoloogiaõpinguid jätkasin Helsingi Ülikoolis aastatel 1944-1947. Ordinatsioon toimus 09.05.1948 Tallinnas ja viimase eksami tegin Usuteaduse Instituudis 1957. a. peale Siberit.

puuduvad õpetajad. Peale ordinatsiooni määrati mind aastateks 1948-1951 Vändra õpetaja ning Tori abiõpetaja ametikohale. Seejärel teenisin 1951-1953 Tallinna Toompea Kaarli kogudust. Peale Siberit olin 1956-1966 Varbla ning 1963-1966 Karuse ja Hanila koguduste õpetajaks. Kui 1967. a. algul õpetaja-praost Albert Soosaar Hagerist suunati Tallinna Jaani kogudusse, siis määras peapiiskop Jaan

toimus me rahva hulgas mitmeid repressioone – arreteerimisi, küüditamisi ja hukkamisi – siis praegusel taasiseseisvuse perioodil oleme võinud kogeda usuvabaduse ja kodanikuõiguste ellurakendamise aega. Muidugi nõukogude ateistlik propaganda ja uskllike tagakiusamine on jätnud oma mõju ning jäljed siiski ka praegusesse olukorda. Näiteks ateistlik ja sekularistlik ellusuhtumine ja enamikes koolides usuõpetuse puudumine. Me rahvas vajab üha seesmist uuenemist ning usulist ärkamist, et leida Jeesus Kristus oma isiklikuks Päästjaks ning Önnistegijaks.

Hetk enne Jumalateenistust, vasakult: Paul Saar, peapiiskop Andres Pöder, õpetaja Jüri Vallsalu

Miks valisid teoloogia ja mitte meditsiini? Kuidas jõudsid vaimuliku ametisse? Kes on olnud Su eeskujud ja õpetajad?

Juba lapsena ja algkoolis unistasin misjonäri- ja kirikuõpetajaametist ning 6. aastana pidasin tühjas misjonimaja saalis oma esimese jutluse: „Armsad hinged, aga mitte ukse- ja aknahinged. Aamen.” Aga noore teoloogiaüliõpilasena oma isa haua kaldal kasutasin tekstina Jeesuse sõnu: „Lase surnuid oma surnud matta, sina aga mine ja kuuluta Jumala riiki.” Erilisi eeskujusid ja õpetajaid vaimulike hulgast on mul raske mainida, aga kuulutustöös olen pidanud oluliseks evangelisatsiooni ning äratusjutlust.

Mida tähendab Sinu jaoks olla vaimulik, veel enam – olla kristlane?

Minu meelest kristlane olla tähendab järgida Kristust ning kuuluda jäägitult Temale. Ühe vaimuliku tähtsaim ülesanne on toimida Jeesuse Kristuse innuka ning kartmatu tunnistajana kuulutades maailma tähtsaimat sõnumit Temast, kes on tee, tõde ja elu.

Milliseid kogudusi oled teeninud? Kuidas Sa Hagerisse jõudsid?

Kui mind 1948. a. algul saadeti Soomest ENSV-sse tagasi, pöördusin kohe EELK piiskopi kohusetäitja August Pähn'a poole, kes teatas, et pooltel Eesti ev. luterlikel kogudustel

Kiivit sen. mind Hageri koguduse Õpetajaks alates 01.02.1967, kus teenisin täpselt 26 aastat kuni pensionile jäämiseni 01.02.1993.

Aastail 1972-1993 olin ma ühtlasi Lääne-Harju praostkonnas algul 17 aastat abipraosti ning seejärel 4 aastat praosti ametis. Peale selle käisin ma ajavahemikus 1979-1991 ca 1000 km kaugusel Ida-Karjalas

hooldajaõpetajana teenimas Petroskoi ingeri-soome kogudust, kuhu sai ehitatud uus kirik ning kogudusemaja. Seal tuli teenida ka teisi vastregistreeritud kogudusi. Samuti teenisin ma ka Ingerimaa – Pushkini, Kupanitsa, Kosemkinä jt. kogudusi. 1990-ndal aastal olin ühtlasi Ingeri praostkonna praostiks.

Kas ja kuidas on vaimuliku amet mõjutanud pereelu?

Kuna aastail 1979-1991 oli mu töökoormus väga suur, siis kodu, pere ja lapse jaoks ei tahtnud enam aega jagada. Muidugi oli see negatiivne nähe perekonnale. Alates aastast 1992, mil Ingeri kirik taasiseseisvuse, olukord siiski muutus ning mu töökoormus vähenes, kusjuures mul oli taas rohkem aega ka oma kodu ning pere jaoks.

Mida mõtled sellest ajast, kus me praegu elame?

Kui mõelda Eestis ca pool sajandit kestnud nõukogude okupatsioonile, mil

Milline tähendus on Sinu jaoks Hageri kogudusel? Millega oled rahul? Mida tahaksid muuta?

Hageri koguduses on omanud erilist tähtsust asjaolu, et siin on tegutsenud viimase ligi 200 aasta jooksul Herrnhuti Vennastekogudus. Andunud Kristusele kuulumine, ligimese armastus ja ohvrimeel on olnud omane palvemaja õdedele ja vendadele. Ja see on kõnetanud teisigi koguduse liikmeid ning olnud neile nagu eeskujuks, neile, kes ise ei ole otseselt kuulunud Vennastekogudusse.

Peab ütleva, et küllaltki elav on käesoleval ajal koguduses noortetöö ning samuti on aktiivne kirikumuusikaalane tegevus. Mu meelest oleks praegusel ajal ka palveringide tegevusel positiivne mõju koguduse usuelule. Ja veel võiks mainida koguduse liikmete vahel valitsevat omavahelist üksmeelt, nagu see valitses algristikoguduses, mil elati omavahelise armastuse osaduses.

Kui vaatad möödunud 90-le aastale, siis mida tunned, millest mõtled, mida eriliselt meenutad?

Kui vaatan tagasi oma 90 aastat kestnud elurännakule, siis tundub, et need aastad on tõesti nagu lennates mööda läinud. Samuti ka kuningas Taavet, rääkides me eluea pikkusest, kasutab oma 90-ndas psalmis seda mõistet „lennates”. See, et me võiksime olla ustavad kuni surmani ning pärida kord elukrooni, põhineb viimselt Jumala enda ustavusele meie suhtes.

Kõige tähtsam kogu me elus, me muredes ning kannatustes on viimselt Jeesuse kõige kallim ning tähtsam töötusesõna: „Vaata, Mina olen igapäev teie juures maailma-ajastu otsani.” (Matteuse 28,20)

Paul Saar'e elust võib pikemalt lugeda Martti Issakainen'i raamatust „Soomepoisi elurännak”, mida saab laenata ka koguduse raamatukogust.

Hageri kiriku orel korda

Reelika Mets

10. mail toimus Hageri kirikus heategevuslik emadepäevakontsert, mis oli avalöögiks käesoleva aasta alguses loodud Sihtasutuse Hageri Lambertuse Kirik esimesele projektile – restaureerida Hageri kiriku suure kultuurilise väärtusega orel.

Maikuu teisel pühapäeval nautis kaunist muusikat ligi paarsada kuulajat. Kontserdil esinesid Hageri kogudusega seotud Birgit Õigemee ja Kadi Toom koos Padjaklubiga. Kontserdile lisasid võrtsi Uku Suviste ja Paul Daniel ning väikesed üllatusesinejad. Kogu kontserdist saadud tulu kasutatakse oreli restaureerimiseks.

Ainulaadse oreli restaureerimine on Hageri koguduse juhatusel pikka aega mõtetes mõlkunud. Kuna aga oreli restaureerimine on väga kallis töö, siis on kaua hoogu võetud.

Oreli ekspert Göran Grahn, kelle kaasabil restaureeriti ka Juuru Mihkli kiriku orel, koostas Hageri kiriku oreli ekspertiisi. Göran Grahni hinnangul on Hageri kiriku orel paremas seisukorras, kui oli Juuru orel. Kuid Hageri kiriku orel on suurem, mistõttu kujuneb arvatavasti oreli restaureerimise maksumus enam-vähem samasuguseks, kui Juuru Mihkli kiriku oreli puhul – 1,5-2 miljonit krooni.

Hageri kiriku orel on

väärtuslik, kuna selle ehitas 1851. a eesti orelimeister Carl Tanton. Kui aga 1892. aastal valmis Hagerisse uus kirik, siis kohendas teine eesti orelimeister Gustav Terkmann oreli uutele tingimustele sobivaks, tehes pillile täiendusi.

Oreli ekspert Göran Grahn kirjutas oreli restaureerimise kavas: „Tänu käsitöö kõrgele kvaliteedile on pill 20. sajandi algusest säilinud ilma suuremate ümberehitusteta. Instrument on muinsuskaitsele väga väärtuslik tänu nii algselt säilinud Tantoni ehitatud registritele, kui ka ümberehitusele, mis on väga tüüpiline Eesti maakirikute orelitele.“ Göran Grahni sõnul on Hageri kiriku oreli mitmeid Eesti oreli

iseloomulikke omadusi, mille tõttu on orel oluline osa Eesti kultuuripärandis, ning on säilitamist väärt.

Oreli restaureerimine ei toimu paari kuuga ega ka ühe aastaga. Arvatavasti kujuneb kogu protsessi pikkuseks umbes 2-4 aastat. Restaureerimistööd sõltuvad piisava hulga raha olemasolust. Raha kogumiseks plaanitakse erinevaid tegevusi, sealhulgas korraldada heategevuslikke kontserte ka edaspidi, kuid väga oodatud on kõik annetused oreli heaks! SA Hageri Lambertuse Kirik konto number on 10220095793011, SEB.

Eesti Kristlasnoorte Sisejalgpalli Turniiri Rändkarikas Hageris

Hageri koguduse kantseleis, praegu raamatukogu vitriinkapis, on juba pool aastat seismud üks karikas. Millega on siis tegemist – mis võistluste eest see saadud on?

Kuldar Kaljuste: Tegemist oli Eesti Kristlasnoorte Sisejalgpalli turniiriga (EKST), mis on nüüdseks toimunud juba kolm korda. Igal aastal on osavõtjate arv kasvanud (2007. aastal 4, 2008. aastal 9 ja 2009. a. 10 võistkonda). Viimasel korral oli isegi tahtjaid rohkem kui 10, kuid esimesena registreerunud said koha turniirile. Hageri võistkonnaga olime teist korda sellel turniiril. Eelmisel aastal toimus võistlus Paides, kus me kaotasime poolfinaalis Lääne-Nigula kogudusele, kes hiljem ka võitis turniiri, meie jäime neljandaks. Käesoleval aastal oli kohtumispaigaks Viimsi. Seekord õnnestus meil võita

ning karikas Hagerisse tuua. Oleks olnud ka häbi mitte võita, kuna meie fännid elasid meile tribüünil nii kõva häälega kaasa, et meil oli raskusi üksteise kuulmisega väljakul. Pärast turniiri, kui läksime koju, hüüdis Albert (Kuldari väike poeg. Toim.) veel autoski: "HA-GE-GI, HA-GE-GI, HA-GE-GI". Kusjuures alati, kui Albert näeb televiisorist jalgpalli, vaatab ta mulle otsa ja hüüab taas "HA-GE-GI"!!

Sarnaselt Albertile meeldis ka mulle see turniir ja just sellepärast, et sellel aastal oli seal ka vähemalt üks võistkond, mis koosnes valdavalt mitte-kristlastest. Nii täitis turniir ka misjoni eesmärgi. Vahel on raske rääkida inimestele Kristusest nii, et nad aru saaks, et see puudutab ka nende elusid. Samas kui seda näidata tegudega igapäeva situatsioonides, näiteks palliplatsil, on see nende jaoks palju reaalsem. Ma

usun, et mitte-kristlaste võistkonnad, kes sellistel turniiridel osalevad, näevad seda armastust, mis peegeldub kristlastest ja arvan, et nii mõnigi võib Kristuse oma südamesse vastu võtta.

Meie võistkonnas ei olnud kõiki Hageri koguduse liikmeid. Lisajooks olime kutsunud appi veel head

Sõbrad Kohilast.

Meie võidukas võistkonnas mängisid: Tauno Kaljuste, Lauri Lend, Ruben Lend, David Salumaa, Ranno Seppel, Ago Veskimäe, Mihhail Istsuk, Kuldar Kaljuste.

Järgmisel aastal oleme kindlasti taas kohal ja proovime karikat kaitsta.

TEATED

Sügisel on plaanis hakata korraldama **alfa-kursusi** Hageris ja/või Sakus. Alfa-kursus vajab vähemalt kahte rühmajuhti. Huvilistel võtta ühendust **Jukka Repo'ga peale 16.08.2009**. Palume, et palvetaksite selle töö kordamineku pärast.

EELK Kirikukogu otsusega on soovitav igaaastane LIIKMEANNETUS 1% INIMESE SISSETULEKUST

Näidis:

Kuu sissetulek:	Liikmeannetus aastas:
1000.-	120.-
2000.-	240.-
5000.-	600.-
8000.-	960.-

- * Igaastane liikmeannetus on koguduse liikme kohustus oma koguduse ees.
- * Liikmeannetust on võimalik tasuda ka osade kaupa
- * Liikmeannetust on võimalik tasuda sularahas koguduse kantseleis või pangalaenukaardiga koguduse pangavarvel. Sularahaga tasumise puhul saab inimene sellekohase kviitungi
- * Koguduse pangavarve: Eesti Ühispank, a/a 10802003930006
- * Pangas on võimalik teha vastav leping, et pank ise kannab liikmeannetuse kokkulepitud sagedusega kogudusele üle.
- * Ülekandele tuleb märkida, kelle eest ja mis perioodi eest liikmeannetus tehakse.
- * Liikmeannetuselt on võimalik saada järgmisel aastal maksuametilt tulumaksu osa tagasi. Kasutage seda võimalust.
- * Vajaduse korral annab kogudus sellekohase tõendi.

Koguduse juhatus tänab kõiki, kes on oma annetusega kogudust toetanud.

LEERIKURSUSED

Kevad-suvine leerikursus algab igal aastal 1. laupäeval peale Ülestõusmispühi. Tunnid on laupäeviti kella 10-12 Hageri kogudusemajas. See leerikursus on mõeldud ennekõike koolinoortele. Leeripäev on juulikuul 1. pühapäeval

Sügisleer algab igal aastal septembri 1. laupäeval ja kestab novembri alguseni. Tunnid on laupäeviti kella 10-12 Hageri kogudusemajas. Leerikursusele kutsume ka neid, kes arvavad, et nende õige leeriaeg on möödas.

RAAMATUKOGU

Kogudusemajas olevast koguduse raamatukogust on võimalik laenutada kristliku sisuga raamatuid alates 1997.aastast. Mõtte algataja ja tubli eestvedaja on raamatukoguhoidja Aivi Sepp.

Raamatukogu on avatud iga kuu 2. ja 4. pühapäeval enne jumalateenistust kella 10 – 11.45.

Jumalateenistused Hageris
pühapäeviti algusega kell 12.00

*

Jumalateenistused Sakus
pühapäeviti algusega kell 15.00

*

Iga kuu kolmandal pühapäeval 10.30 kuulutuse tund
kirikus

*

Pühapäevakoolitunnid toimuvad Hageris alates Mihklipäevast Emadepäevani iga kuu teisel ja neljandal pühapäeval algusega kell 12.00. kogudusemajas.

*

Noortetunnid, täpsem info Kätlin Barz
(Tel:56645672),
Noorteklubi Esik, www.esik.ee
56506651

*

Misjonärid Maria ja Jukka Repo
maria.repo@eelk.ee

*

Koguduse **segakoor**,
info Anne Maasalu (tel:48 97381)

Koguduse **kammerkoor "Lambertus"**, info
Sigrid Pöld (tel:5214339)
Merle Lend (tel:5545727)

Koguduse **mudilaskoor**, info
Sigrid Pöld (tel:5214339)
Merle Lend (tel:5545727)

Koguduse **puhkpilliorkester**, info
Joel Ots (tel.56 622896)

Muusikakollektiividesse oodatakse rõõmsalt kaasa lööma!

Infolehe "Hageri Kirik" koostajad ootavad ettepanekuid ja kaastööd järgmise lehenumbri valmistamiseks. Samas tänavad kõiki, kes käesoleva numbri valmimisele kaasa aitavad.

Lehe koostasid: Aivi Sepp ja Juhan Pöld.
Trükkimisetöö OÜ ERKOTRÜKK